

Věc C-7/24

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

4. ledna 2024

Předkládající soud:

Retten i Svendborg (Dánsko)

Rozhodnutí ze dne:

2. ledna 2024

Žalobkyně:

Deutsche Rentenversicherung Nord

BG Verkehr

Žalované:

Gjensidige Forsikring, dansk filial af Gjensidige Forsikring ASA,
Norge for Marius Pedersen A/S

Mandatar Gjensidige Forsikring, dansk filial Gjensidige Forsikring
ASA, Norge for Marius Pedersen A/S

**RETTEN I SVENDBORG
USNESENÍ**

vydané dne 2. ledna 2024

Věc [...]

Deutsche Rentenversicherung Nord
[...]

proti

GJENSIDIGE FORSIKRING, DANSK FILIAL AF GJENSIDIGE FORSIKRING
ASA, NORGE jednající jménem MARIUS PEDERSEN A/S

proti

Gjensidige Forsikring, dansk filial af Gjensidige Forsikring ASA, Norge
[...]

proti

Věc [...]

BG Verkehr
[...]

proti

Mandatar Gjensidige Forsikring, dansk filial af Gjensidige Forsikring ASA,
Norge for
MARIUS PEDERSEN A/S
[...]

Toto rozhodnutí vydal soudce [...] [jako samosoudce].

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

ÚVODNÍ POZNÁMKY

- 1 Tato věc se týká otázky, zda je dánská pojišťovna Gjensidige Forsikring A/S, jednající jménem společnosti Marius Pedersen A/S, odpovědná za náhradu škody vůči německým veřejnoprávním penzijním pojišťovnám (povinným institucím sociálního zabezpečení), BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord, v souvislosti s úmrtím německého státního příslušníka (dále jen „pan X“) v důsledku pracovního úrazu v Dánsku.
- 2 Jako německý zaměstnanec měl pan X důchodové pojištění u povinných institucí sociálního zabezpečení BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord, které podle německých právních předpisů vyplácely dávky vdově po panu X (dále jen „paní Y“).
- 3 Retten i Svendborg (soud ve Svendborgu, Dánsko) se rozhodl předložit Soudnímu dvoru Evropské unie předběžnou otázku podle čl. 267 druhého pododstavce Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU), která se týká výkladu čl. 85 odst. 1

nařízení Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, jak byl naposledy vykládán v rozsudcích Soudního dvora ve věcech C-428/92, DAK v. Lærerstandens Brandforsikring, ECLI:EU:C:1994:222, a C-397/96, Kordel a další, ECLI:EU:C:1999:432.

SKUTKOVÉ OKOLNOSTI PROJEDNÁVANÉ VĚCI A PRŮBĚH ŘÍZENÍ

- 4 Jako německý zaměstnanec byl pan X povinen mít veřejnoprávní důchodové pojištění u společností BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord, které jsou podle § 46 odst. 2 německého Sozialgesetzbuch Sechstes Buch (SGB VI) (kniha VI zákona o sociálním zabezpečení) povinny vyplácet dávky pozůstalým po pojištěné osobě. Veřejnoprávní důchodové pojištění je součástí německého systému sociálního zabezpečení a je určeno k zajištění důchodů zaměstnanců a pozůstalých po nich.
- 5 Mezi společnostmi BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord na straně jedné a společností Marius Pedersen A/S a jejím pojistitelem občanskoprávní odpovědnosti, společností Gjensidige Forsikring, na straně druhé vznikl spor o to, zda mají společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord nárok na náhradu dávek vyplacených vdově po panu X, paní Y.
- 6 Německý státní příslušník pan X byl dne 15. července 2015 zraněn při výkonu povolání řidiče v oblasti vývozu pro německý podnik DS Transport GmbH, když v jednom z míst podnikání společnosti Marius Pedersen A/S v Dánsku pomáhal nakládat zboží na nákladní automobil registrovaný v Německu. Pan X krátce nato zemřel na následky zranění, která při této nehodě utrpěl.
- 7 Arbejdsmarkedets Erhvervssikring [pojišťovna pro trh práce] v Dánsku následně rozhodla, že smrtelná nehoda nezakládá nárok vdovy po panu X, paní Y, na dávky podle dánského zákona o pojištění pro případ pracovního úrazu, neboť na pana X se vztahoval německý systém sociálního zabezpečení, jak je uvedeno výše (bod 4).
- 8 Po smrti pana X vyplatily společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord vdově po panu X, paní Y, dávky podle německého zákona o sociálním zabezpečení a podle německého práva vstoupily do právního postavení paní Y vůči osobě odpovědné za úraz.
- 9 Vzhledem k tomu, že společnost Marius Pedersen A/S prostřednictvím své pojišťovny občanskoprávní odpovědnosti, společnosti Gjensidige Forsikring, uznala, že je povinna vyplatit odškodnění v souvislosti s úmrtím pana X dne 15. července 2015, společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord požadují, aby společnosti Marius Pedersen A/S / Gjensidige Forsikring uhradily dávky, které tyto společnosti vyplatily vdově po panu X.
- 10 Marius Pedersen A/S, resp. Gjensidige Forsikring odmítly vyhovět nárokům společností BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord na náhradu

s odkazem na skutečnost, že vnitrostátní dánské právo nepřiznává nárok na náhradu, pokud jde o vznesené nároky na vrácení dávek, jelikož se jedná o dávky, na jejichž vrácení nelze podle dánskému práva vznést nárok, a jelikož vdova po panu X, paní Y, musí být podle názoru společnosti Marius Pedersen A/S / Gjensidige Forsikring považována za osobu, která měla na tyto dávky nárok bez ohledu na příčinu úmrtí pana X.

- 11 Společnost Marius Pedersen A/S resp. Gjensidige Forsikring dále uvedly, že paní Y již obdržela náhradu škody za ztrátu živitele, neboť společnost Gjensidige Forsikring vyplatila paní Y na žádost jejího právního zástupce odškodnění za ztrátu živitele vypočtenou v souladu s vnitrostátními dánskými právními předpisy. Společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord tvrdily, že náhrada škody nebyla vyplacena v rámci úplného splnění závazků, jelikož společnosti Marius Pedersen A/S a Gjensidige Forsikring nebyly v okamžiku platby v dobré víře, pokud jde o nárok společností BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord na náhradu. Pokud jde o vyplacení náhrady škody za ztrátu živitele paní Y ze strany společnosti Gjensidige Forsikring, strany se shodly na tom, že nárok byl vypočten a vyplacen v souladu s vnitrostátními dánskými pravidly pro náhradu škody a že paní Y nemůže podle dánskému práva požadovat další náhradu škody vůči společnostem Marius Pedersen A/S resp. Gjensidige Forsikring.
- 12 Ve dnech 6. a 12. července 2018 podaly společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord žaloby proti společnostem Marius Pedersen A/S resp. Gjensidige Forsikring A/S, jimiž se domáhaly, aby společnosti Marius Pedersen A/S resp. Gjensidige Forsikring A/S uznaly, že jsou vůči společnostem BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord odpovědné za náhradu dávek, které jsou společnosti BG [Verkehr] a Deutsche Rentenversicherung Nord povinny vyplatit a které vyplatily paní Y podle § 46 odst. 2 německého Sozialgesetzbuch Sechstes Buch (SGB VI) (kniha VI zákona o sociálním zabezpečení).

UPLATŇOVANÉ VNITROSTÁTNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY A VNITROSTÁTNÍ JUDIKATURA

Lovbekendtgørelse 2018–08–24 nr. 1070 om erstatningsansvar (erstatningsansvarsloven) (konsolidovaný zákon č. 1070 ze dne 24. srpna 2018 o odpovědnosti za škodu) (zákon o odpovědnosti za škodu)

- 13 Ustanovení § 1 odst. 1 zákona o odpovědnosti za škodu: „*Osoba odpovědná za újmu na zdraví je povinna zaplatit náhradu za ztrátu příjmu, léčebné výlohy a další ztráty vzniklé v důsledku této újmy, jakož i odškodnění za bolest a utrpení.*“
- 14 Ustanovení § 13 odst. 1 zákona o odpovědnosti za škodu: „*Náhrada škody za ztrátu živitele pro manžela nebo partnera žijícího ve společné domácnosti činí 30 % náhrady škody, o níž je třeba předpokládat, že by ji zemřelý obdržel v případě úplné ztráty výdělečné schopnosti (viz odstavce 5 až 8). Výše náhrady škody však musí, kromě výjimečných okolností, činit nejméně 644 000 DKK.*“

15 Ustanovení § 17 odst. 1 zákona o odpovědnosti za škodu: „Dávky podle právních předpisů v sociální oblasti, včetně dávek v nezaměstnanosti, lékařské péče, důchodů podle právních předpisů o sociálních důchodech a dávek podle zákona o pojištění pro případ pracovního úrazu, na které má poškozený nebo pozůstalý nárok, nemohou být základem pro nárok na náhradu vůči osobě odpovědné za škodu. [...]“

16 Ustanovení § 26a odst. 1 zákona o odpovědnosti za škodu: „Osobě, která úmyslně nebo z hrubé nedbalosti způsobí smrt jiného, může být uložena povinnost zaplatit odškodnění pozůstalým, kteří měli k zemřelému zvlášť úzký vztah.“

Lovbekendtgørelse 2022–08–19 nr. 1186 om arbejdsskadesikring (arbejdsskadesikringsloven) (konsolidovaný zákon č. 1186 ze dne 19. srpna 2022 o pojištění pro případ pracovního úrazu) (zákon o pojištění pro případ pracovního úrazu)

Ustanovení § 19 odst. 1 zákona o pojištění pro případ pracovního úrazu: „V případě, že pracovní úraz měl za následek smrt, má pozůstalý manžel nárok na [...], pokud manželství bylo uzavřeno před vznikem pracovního úrazu a v době úmrtí poškozeného trvalo společné soužití. [...]“

Ustanovení § 20 odst. 1 zákona o pojištění pro případ pracovního úrazu: „Nárok na náhradu škody má osoba, která má nárok na přechodnou částku podle § 19 odst. 1 až 3 a která v důsledku úmrtí poškozeného přišla o živitele nebo se její životní poměry v důsledku úmrtí jinak zhoršily. Náhrada škody se stanoví s ohledem na míru závislosti a schopnost pozůstalého se sám živit vzhledem k věku, zdravotnímu stavu, vzdělání, zaměstnání, závislosti a majetkovým poměrům.“

(2): „Náhrada škody se poskytuje ve formě pravidelné dávky poskytované po určité době, jejíž výše činí 30 % ročního platu zemřelého podle odstavce 24. Náhrada škody se vyplácí s účinností ode dne úmrtí s měsíční zálohou ve výši 1/12. Doba může být stanovena maximálně na 10 let. Pokud je však v souvislosti s úmrtím vyplácen pozůstalostní příspěvek, dávka se vyplácí až po uplynutí doby, po níž je vyplácen pozůstalostní příspěvek. Pobíral-li zemřelý pravidelné odškodnění za ztrátu výdělečné schopnosti podle tohoto zákona, odškodnění za ztrátu živitele se vyplácí až od prvního dne měsíce následujícího po úmrtí.“

(3): „Dávky podle odstavce 2 zůstávají po stanovenou dobu nezměněny, pokud není dávka zcela nebo zčásti přeměněna na jednorázovou částku nebo pokud příjemce nezemře.“

17 Ustanovení § 77 odst. 1 zákona o pojištění pro případ pracovního úrazu: „Dávky podle tohoto zákona nemohou být základem pro nárok na náhradu vůči osobě odpovědné za úraz, která odpovídá za škodu vůči poškozeným nebo pozůstalým po nich, [...]. Nároky poškozených nebo pozůstalých po nich vůči osobě odpovědné za

úraz se snižují v rozsahu, v němž dotyčným osobám byly vyplaceny nebo jsou vypláceny dávky podle tohoto zákona.“

Dánská judikatura

- 18 Článek 93 nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971, tedy dříve použitelné ustanovení, byl předmětem žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané Soudnímu dvoru (rozsudek ze dne 2. června 1994 ve věci C-428/92, *DAK*, ECLI:EU:C:1994:222) v souvislosti s rozsudkem Østre Landsret (Vrchní soud pro východní Dánsko) U 1995 341 Ø. V této věci bylo konstatováno, že § 17 odst. 1 a § 22 odst. 2 dánského zákona o odpovědnosti za škodu nebrání tomu, aby se zahraniční instituce sociálního zabezpečení domáhala náhrady vyplacených dávek sociálního zabezpečení.
- 19 Højesteret (Nejvyšší soud, Dánsko) následně vydal rozsudek ve věci U 2002. 573 H. Tato věc se týkala nároku německého zaměstnavatele na náhradu plateb za dobu nemoci, léčebných výloh a důchodu vyplaceného německému námořníkovi, který byl zraněn při práci v Dánsku.
- 20 V tomto řízení Højesteret (Nejvyšší soud) (viz U 1999 773 H) odmítl předložit Soudnímu dvoru Evropské unie otázku týkající se výkladu tehdejšího článku 93 (nyní článek 85). Højesteret (Nejvyšší soud) v odůvodnění usnesení uvedl, že z judikatury Soudního dvora,

„je zřejmé, že čl. 93 odst. 1 nařízení Rady č. 1408/71 (článek 52 nařízení Rady č. 3) musí být vykládán v tom smyslu, že toto ustanovení upravuje pouze volbu rozhodného práva týkajícího se nároku instituce na náhradu vůči osobě odpovědné za úraz a že nárok této instituce nemůže – ani v případech, kdy má povahu samostatného nároku podle písmene b) – přesáhnout nárok, který by poškozený mohl uplatnit vůči osobě odpovědné za úraz podle právních předpisů rozhodných pro vztah mezi nimi, tedy obecně podle práva místa, kde škoda vznikla.“

- 21 Højesteret (Nejvyšší soud) ve svém usnesení odkázal mimo jiné na rozsudek Soudního dvora ve věci 78/72, *Ster*, ECLI:EU:C:1973:51, v němž Soudní dvůr v bodě 3 rozhodl, že „přímý nárok odpovědné instituce vůči třetí odpovědné osobě vyplývá ze skutečnosti, že osoba, která obdržela výplatu dávek, má na území státu, v němž škoda vznikla, právo požadovat odškodnění od této třetí osoby“, a rovněž že instituce nemůže „požadovat od třetí odpovědné osoby jiné plnění než to, které by mohl požadovat poškozený nebo osoby na něm závislé“.
- 22 Højesteret (Nejvyšší soud) následně ve věci U 1999 773 H dospěl k závěru, že z čl. 93 odst. 1 (nyní čl. 85) vyplývá, že nárok zaměstnavatele vůči pojistiteli odpovědnosti nemůže přesáhnout nárok, který by poškozený mohl uplatnit podle dánského práva vůči osobě odpovědné za škodu. V přímém důsledku toho Højesteret (Nejvyšší soud) ve věci U 2002 573 H rozhodl, že nárok zaměstnavatele týkající se mezd a léčebných výloh je promlčen (podle dánského

práva), ale že existuje nárok na náhradu výdajů zaměstnavatele na důchod, ačkoli tento nárok nemůže přesáhnout částku, na kterou by poškozený měl nárok podle dánského práva.

- 23 Pokud jde o nedávnou dánskou judikaturu, lze odkázat na rozsudek Østre Landsret (Vrchní soud pro východní Dánsko) ze dne 2. března 2020 (FED 2020 31 Ø) a na rozsudek Højesteret (Nejvyšší soud) ze dne 8. prosince 2021 (U 2022 1033 H), kde je řešena podobná otázka. Tato věc se týkala dopravní nehody německého páru na dánské dálnici, při níž jeden z manželů zemřel a druhý byl zraněn.
- 24 V této věci se jednalo o to, zda mají společnosti Bundesbahnvermögen – Rechtfähiges Sondervermögen der Bundesrepublik Deutschland a Krankenversicherung für Bundesbahnbeamten, Bezirksleistung Wuppertal nárok na náhradu svých výdajů vůči pojistiteli poškozeného, společnosti Codan Forsikring A/S, která uznala svou odpovědnost za škodu.
- 25 Podle názoru Østre Landsret (Vrchní soud pro východní Dánsko) nemohl nárok instituce sociálního zabezpečení na náhradu dávek vyplacených v jednom členském státě na základě události, k níž došlo v jiném členském státě, přesáhnout nárok, který mohl poškozený uplatnit podle právních předpisů tohoto jiného členského státu, v němž došlo k úrazu.
- 26 Østre Landsret (Vrchní soud pro východní Dánsko) dále uvedl, že povinnost instituce sociálního zabezpečení uhradit nárok existuje pouze v rozsahu, v němž je pojistitel, v uvedené věci společnost Codan Forsikring A/S, podle dánského práva povinen vyplatit poškozenému odpovídající částku odškodnění.
- 27 Østre Landsret (Vrchní soud pro východní Dánsko) tedy vycházel z předpokladu, že k tomu, aby byl nárok poškozeného vymahatelný, musí být dávky vyplacené poškozenému povinnou institucí sociálního zabezpečení v Německu a nárok, jehož by se poškozený mohl domáhat podle právních předpisů členského státu, v němž došlo k úrazu, tedy podle dánského práva, totožné.
- 28 Proti rozsudku Østre Landsret (Vrchní soud pro východní Dánsko) byl podán opravný prostředek k Højesteret (Nejvyšší soud). V souladu s rozhodnutím Østre Landsret (Vrchní soud pro východní Dánsko) Højesteret (Nejvyšší soud) ve svém rozsudku uvedl, že nárok instituce sociálního zabezpečení nemůže přesáhnout nárok, který může poškozený uplatnit vůči osobě odpovědné za úraz podle pravidel právních předpisů rozhodných pro vztah mezi poškozeným a osobou odpovědnou za úraz.
- 29 Højesteret (Nejvyšší soud) nerozhodl o tom, zda lze vůči společnosti Codan Forsikring A/S požadovat náhradu dávek vdovského důchodu a „Sterbegeld“ vypočtených a vyplacených v souladu s německým právem, neboť Højesteret (Nejvyšší soud) za daných okolností shledal, že společnost Codan Forsikring A/S v dobré víře a v rámci úplného splnění závazků vyplatila vdově s bydlištěm v Německu náhradu škody za ztrátu živitele vypočtenou v souladu s dánským právem.

- 30 Højesteret (Nejvyšší soud) dále uvedl, že bylo dostatečně prokázáno, že náklady vzniklé společnosti Krankenversicherung für Bundesbahnbeamten spadají svou povahou pod výraz „léčebné výlohy a jiné ztráty“ uvedený v § 1 zákona o odpovědnosti za škodu.
- 31 Kromě toho je třeba rovněž poznamenat, že mezi účastníky řízení v projednávané věci nebylo sporu o tom, že rozsah nároku na náhradu škody se určuje podle dánského práva, a proto tento nárok nemůže přesáhnout nárok, který by poškozený mohl uplatnit vůči osobě odpovědné za úraz podle dánského práva.

UNIJNÍ PRÁVO

- 32 Ustanovením unijního práva, jehož se týká projednávaná věc, je zejména čl. 85 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení. Toto ustanovení odpovídá čl. 93 odst. 1 nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971, dříve použitelnému ustanovení, a článku 52 nařízení Rady č. 3 ze dne 25. září 1958.

ARGUMENTY ÚČASTNÍKŮ ŘÍZENÍ

- 33 **Společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord** v řízení tvrdí, že převzaly pohledávku paní Y vůči společností Marius Pedersen A/S resp. Gjensidige Forsikring A/S podle § 116 odst. 1 německého Sozialgesetzbuch Zehntes Buch (SGB X) (kniha X zákona o sociálním zabezpečení). Společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord proto mají vůči společností Marius Pedersen A/S resp. Gjensidige Forsikring A/S nárok na náhradu sociálních dávek vyplacených společnostmi BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord paní Y z titulu převzetí nároku paní Y vůči společností Marius Pedersen A/S a Gjensidige Forsikring A/S. Tuto skutečnost navíc účastníci řízení nezpochybňují.
- 34 Společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord dále tvrdí, že nárok společností BG [Verkehr] a Deutsche Rentenversicherung Nord na náhradu vůči společností Marius Pedersen A/S resp. Gjensidige Forsikring A/S podle čl. 85 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 musí být stanoven podle práva členského státu, v němž společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord, jakožto povinné instituce sociálního zabezpečení, mají své sídlo, tedy podle německého práva, a že tedy § 17 odst. 1 dánského zákona o odpovědnosti za škodu nebrání nároku společností BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord na náhradu vůči společností Marius Pedersen A/S a Gjensidige Forsikring A/S.
- 35 Společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord v tomto ohledu tvrdí, že podle čl. 85 odst. 1 musí být podmínky a rozsah nároků, které přecházejí na společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord, rovněž určeny podle práva členského státu, v němž mají společnosti BG Verkehr a Deutsche

Rentenversicherung Nord jako povinné instituce sociálního zabezpečení své sídlo, tedy podle německého práva.

- 36 Společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord dále tvrdí, že pokud má být rozsah nároku, který mají společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord vůči společnostem Marius Pedersen A/S a Gjensidige Forsikring A/S, určen podle hmotněprávních pravidel členského státu, na jehož území došlo k úrazu, tedy dánského práva, nebrání to nároku společností BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord na náhradu sociálních dávek, které vyplatil paní Y, vůči společnostem Marius Pedersen A/S a Gjensidige Forsikring A/S.
- 37 Na podporu tohoto tvrzení se společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord odvolávají na výklad čl. 93 odst. 1 nařízení č. 1408/71, který provedl dánský Højesteret (Nejvyšší soud) v rozsudku U 2002 573 H ze dne 19. prosince 2001.
- 38 Tento rozsudek se týkal toho, které právní předpisy kterého členského státu je třeba použít pro vypořádání mezi účastníky řízení, a tedy rozsahu nároku povinné instituce sociálního zabezpečení na náhradu vůči osobě odpovědné za úraz. Højesteret (Nejvyšší soud) přikládal značný význam skutečnosti, že nárok povinné instituce sociálního zabezpečení nesmí so do výše přesáhnout nárok, který by poškozený mohl získat podle právních předpisů členského státu, v němž došlo k úrazu. Højesteret (Nejvyšší soud) však nerozhodl o tom, zda nárok povinné instituce sociálního zabezpečení musí být totožný nebo jinak srovnatelný s nárokem, kterého by se poškozený mohl domáhat podle dánského práva.
- 39 Společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord tvrdí, že čl. 85 odst. 1 musí být vykládán v tom smyslu, že sociální dávky vyplacené společnostmi BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord vdově (vdovský důchod) a nárok, kterého by se podle dánského práva mohla domáhat vdova po poškozeném (náhrada újmy na zdraví a náhrada za ztrátu živitele), nemusí být totožné nebo jakkoli srovnatelné povahy, aby bylo možné se jich domáhat. Společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord v tomto ohledu tvrdí, že nárok jednoduše nemůže co do výše přesáhnout nárok, který by poškozený mohl vymáhat podle práva členského státu, v němž došlo k úrazu, tedy podle dánského práva.
- 40 Společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord tvrdí, že vzhledem k tomu, že převzetí nároku povinnou institucí sociálního zabezpečení podle čl. 85 odst. 1 musí být uznáno každým členským státem, bylo by v rozporu s čl. 85 odst. 1, kdyby členský stát musel uznat právo povinné instituce sociálního zabezpečení na převzetí nároku, pokud by zároveň tento členský stát mohl účinně zabránit vymáhání tohoto nároku. Společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord tvrdí, že cílem tohoto ustanovení nebylo vyloučení nároku povinné instituce sociálního zabezpečení vůči osobě odpovědné za úraz z důvodu, že dávky, kterých se lze domáhat podle právních předpisů členského

státu, v němž má povinná instituce sociálního zabezpečení sídlo, nejsou totožné s dávkami, kterých se lze domáhat podle právních předpisů členského státu, v němž došlo k úrazu.

- 41 Závěrem společnosti BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord tvrdí, že bez ohledu na to, zda podmínky a rozsah nároku, který tyto společnosti převzaly a na jehož základě je požadována náhrada škody, mají být určeny podle dánského nebo německého práva, není pro existenci odpovědnosti společností Marius Pedersen A/S resp. Gjensidige Forsikring A/S za náhradu vůči společnosti Deutsche Rentenversicherung Nord nezbytné, aby sociální dávky vyplacené paní Y společnostmi BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord a nárok, jehož by se paní Y mohla domáhat vůči společnostem Marius Pedersen A/S resp. Gjensidige Forsikring A/S podle dánského práva, byly srovnatelné povahy. Společnosti Marius Pedersen A/S resp. Gjensidige Forsikring A/S proto musí nahradit sociální dávky vyplacené společnostmi BG Verkehr a Deutsche Rentenversicherung Nord paní Y.
- 42 Společnosti **Marius Pedersen A/S resp. Gjensidige Forsikring A/S** v průběhu řízení tvrdily, že nařízení 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení ze dne 29. dubna 2004 upravuje pouze to, zda může žalobkyně převzít nárok poškozeného, a nikoli to, zda existuje zákonný základ pro nárok na náhradu vznesený žalobkyní podle dánské právní úpravy.
- 43 Společnosti Marius Pedersen A/S resp. Gjensidige Forsikring A/S dále tvrdí, že rozhodujícím faktorem pro nárok žalobkyně na náhradu je to, zda poškozený má podle dánského práva nárok na dávky, jejichž náhrady se žalobkyně domáhá [viz mimo jiné rozhodnutí Højesteret (Nejvyšší soud) ve věci U 1999 773 H a U 2022 1033 H], a že v projednávané věci tomu tak není, neboť nárok na pravidelný vdovský důchod podle německého práva neodpovídá nároku na kapitalizovanou náhradu škody za ztrátu živitele podle dánského práva.
- 44 Tvrdí, že nárok na odškodnění za důchodové dávky vyplacené vdově po zemřelém musí být považován za nárok nezávislý na úmrtí zemřelého při pracovním úrazu, neboť vdova po zemřelém musí být považována za osobu, která má nárok na dávky bez ohledu na příčinu úmrtí.
- 45 Ačkoli společnosti Marius Pedersen A/S resp. Gjensidige Forsikring uznávají, že německé pojišťovny mají v zásadě právo na náhradu, tvrdí, že podle § 77 odst. 1 první věty zákona o pojištění pro případ pracovního úrazu nemůže být plnění podle tohoto zákona základem pro „nárok na náhradu vůči osobě odpovědné za úraz, která odpovídá za škodu“ vůči vdově po zemřelém. Kromě toho podle § 77 odst. 1 druhé věty tohoto zákona se nárok pozůstalých (vdov) vůči osobě odpovědné za škodu (v projednávané věci společnosti Marius Pedersen A/S resp. Gjensidige Forsikring) snižuje v rozsahu, v němž „dotyčným osobám byly vyplaceny nebo jsou vypláceny dávky podle tohoto zákona“. Proto tvrdí, že nárok žalujících pojišťoven na náhradu je třeba považovat za vyloučený, když tyto dávky musí být považovány za náhradu dávek, na něž se vztahuje § 20 zákona

o pojištění pro případ pracovního úrazu, pokud jde o nárok pozůstalých na náhradu škody za ztrátu živitele.

- 46 Společnosti Marius Pedersen A/S resp. Gjensidige Forsikring dále tvrdí, že tento názor je v souladu s rozhodnutím Soudního dvora ESVO ve věci E-11/16, Mobil Betriebskrankenkasse v. Tryg Forsikring, rozsudkem ze dne 20. července 2017, podle něhož nárok na náhradu podle nařízení nemůže přesáhnout nárok nebo nároky, které by poškozený mohl sám uplatnit vůči osobě odpovědné za úraz podle práva místa, kde k tomuto úrazu došlo.

DŮVODY PRO PŘEDLOŽENÍ PŘEDBĚŽNÝCH OTÁZEK

- 47 V zásadě není sporu o tom, že povinná instituce sociálního zabezpečení v jednom členském státě má podle čl. 85 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 právo na náhradu vůči odpovědné osobě, která odpovídá za úraz na základě události zakládající odpovědnost, která nastala v jiném členském státě, a to bez ohledu na ustanovení vnitrostátního práva tohoto jiného členského státu, v projednávané věci § 17 odst. 1 dánského zákona o odpovědnosti za škodu.
- 48 Nepanuje však shoda ohledně toho, podle právních předpisů kterého členského státu se určí rozsah nároku, který převzala povinná instituce sociálního zabezpečení.
- 49 Existuje rovněž neshoda ohledně toho, zda v případě, že rozsah takového nároku má být určen podle hmotněprávních pravidel členského státu, v němž vznikla škoda, nárok instituce sociálního zabezpečení na náhradu vyžaduje, aby sociální dávky, o jejichž vrácení se žádá, byly svou povahou srovnatelné s dávkami, o jejichž vrácení by poškozený mohl žádat podle právních předpisů členského státu, v němž došlo k úrazu.
- 50 Neshoda existuje také ohledně toho, co se případně rozumí pod pojmem „svou povahou“ a zda tento pojem pouze vyžaduje, aby nárok, o jehož vrácení se žádá, nemohl co do výše přesáhnout nárok, jehož by se poškozený mohl domáhat podle práva členského státu, v němž došlo k úrazu.
- 51 V dánském právu byla rovněž řešena povaha položek náhrady škody, které se mohou poškozený nebo pozůstalí po poškozeném domáhat v důsledku újmy na zdraví. Zákon o odpovědnosti za škodu proto obsahuje ustanovení, podle nichž lze uplatnit nároky na náhradu jiné škody, náhradu za ztrátu na výdělku, bolest a utrpení, trvalé poškození zdraví, ztrátu výdělečné schopnosti, ztráty živitele, přechodné částky v případě smrti a odškodnění za delikt. Většina položek je rovněž omezena stanovenou částkou.
- 52 Ustanovení § 77 zákona o pojištění pro případ pracovního úrazu rovněž stanoví, že náhrada škody vypočtená podle zákona o odpovědnosti za škodu je subsidiární vůči náhradě škody, kterou mohou poškozený nebo pozůstalí po něm požadovat podle zákona o pojištění pro případ pracovního úrazu, a že náhrada škody za

pracovní úraz nemůže být základem pro náhradu od osoby odpovědné za úraz, která je odpovědná za škodu.

- 53 Ani zákon o odpovědnosti za škodu, ani zákon o pojištění pro případ pracovního úrazu nepřiznávají pozůstalým nárok na vdovský důchod, podle povahy a formy stanovené v § 64 až 65 Sozialgesetzbuch Sechstes Buch (SGB VI) (kniha VI zákona o sociálním zabezpečení). Proto není možné snadno určit, zda jsou nárok na náhradu škody ze strany instituce sociálního zabezpečení, která požaduje náhradu, a odpovídající položka (položky) dle zákona o odpovědnosti za škodu nebo dle zákona o pojištění pro případ pracovních úrazů, totožné.
- 54 V důsledku toho rovněž nelze snadno dovodit, zda a případně v jakém rozsahu lze nárok na náhradu nákladů vynaložených institucí sociálního zabezpečení uplatnit vůči odpovědné osobě, která odpovídá za úraz.
- 55 Existuje omezená judikatura Soudního dvora Evropské unie týkající se výkladu čl. 85 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004, pokud jde o rozsah nároku, který může povinná instituce sociálního zabezpečení převzít a vymáhat vůči odpovědné osobě, která odpovídá za úraz (viz mimo jiné věc C-397/96, Kordel a další, ECLI:EU:C:1999:432, a věc C-428/92, DAK, ECLI:EU:C:1994:222).
- 56 Soudní dvůr Evropské unie ve své judikatuře, naposledy ve věci C-397/96, Kordel a další, rozhodl, že čl. 93 odst. 1 nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971, použitelný v rozhodné době, musí být vykládán v tom smyslu, že jak podmínky, tak rozsah nároku, který má instituce sociálního zabezpečení ve smyslu tohoto nařízení vůči osobě, která na území jiného členského státu zavinila úraz vedoucí k výplatě dávek sociálního zabezpečení touto institucí, je třeba určit v souladu s právem členského státu, kterému tato instituce podléhá.
- 57 Kromě toho Soudní dvůr Evropské unie ve věci C-428/92, DAK, ECLI:EU:C:1994:222, rovněž uznal, že podmínky i rozsah práva na náhradu, které má instituce sociálního zabezpečení ve smyslu tohoto nařízení vůči osobě, která na území jiného členského státu zavinila úraz, jenž vedl k výplatě dávek sociálního zabezpečení, se určí v souladu s právem členského státu, kterému tato instituce podléhá.
- 58 Z judikatury Soudního dvora však podle všeho jasně nevyplývá, zda hmotněprávní pravidla členského státu, v němž došlo k úrazu, mohou omezit nárok povinné instituce sociálního zabezpečení na náhradu, pokud dávky sociálního zabezpečení, o jejichž vrácení se žádá, nejsou svou povahou totožné nebo alespoň srovnatelné s nárokem, jehož by se poškozený mohl domáhat podle těchto hmotněprávních pravidel.

Závěry

S ohledem na výše uvedené Retten i Svendborg (soud ve Svendborgu), který je v projednávané věci soudem prvního stupně, shledal, že je třeba předložit Soudnímu dvoru Evropské unie níže uvedenou předběžnou otázku.

Retten i Svendborg (soud ve Svendborgu) žádá Soudní dvůr Evropské unie, aby odpověděl na následující předběžnou otázku:

1. Musí být čl. 85 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení vykládán v tom smyslu, že pro existenci nároku povinné instituce na náhradu podle tohoto ustanovení musí v členském státě, v němž došlo k úrazu, existovat zákonný základ pro druh náhrady škody nebo odškodnění, dle něhož jsou nárok na náhradu nebo rovnocenná dávka uplatňovány, v důsledku události, za kterou je podle práva místa, kde došlo k úrazu, odpovědná osoba, která odpovídá za úraz?

2. ledna 2024

[...]

PRACOVNÍ DOKUMENT